

Openbaar

Zaaknummer: Z/24/274833

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen College: Raadsvragen Dementievriendelijk

Collegedatum: 14 januari 2025

Kernboodschap

Door de dubbele vergrijzing is de verwachting dat steeds meer mensen dementie krijgen, ook zullen zij langer thuis blijven wonen. Het is daarom belangrijk dat de omgeving maar ook het aanbod aansluit bij de behoeften van thuiswonende mensen met dementie en hun mantelzorgers.

De gemeente Wijchen heeft de laatste jaren veel stappen gezet om dementievriendelijker te worden. Een dementievriendelijke samenleving bereik je niet van de één op de andere dag: het vraagt om duurzame samenwerking en inzet van professionals en vrijwilligers.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen.

- 1. Stand van zaken dementievriendelijkheid. Hoe staat het momenteel met de uitvoering van de motie betreffende de "vergeet-me-niet-routes"? Welke concrete stappen zijn er genomen nadat de motie werd aangenomen om de gemeente Wijchen dementievriendelijker te maken?**

Momenteel worden er twee 'vergeet- me- niet' routes ontwikkeld. Eén daarvan is een wandelroute die start bij Meerstaete, langs de begraafplaats loopt en rond de kerk voert. Bij de ontwikkeling van deze route zijn diverse partijen betrokken, waaronder de kerngroep Dementie, de casemanager en locatiemanager van Meerstaete, de werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) en de Adviesraad Sociaal Domein. Een afvaardiging van deze betrokkenen heeft de route uitgestippeld, waarbij ook obstakels in kaart zijn gebracht. Daarnaast heeft een ergotherapeut geadviseerd over de route en belangrijke herkenningspunten.

Op dit moment werken we aan een schets om de route visueel inzichtelijk te maken. Deze schets zal ook aangeven welke aanpassingen (zoals markeringen op de weg, paaltjes met afbeeldingen) nodig zijn om de route zo dementievriendelijk mogelijk te maken. Het streven is om voor het voorjaar 2025 de route fysiek gereed te hebben. Dit 'vergeet me niet pad' wordt gecombineerd met de fysieke herontwikkeling Tussen Kasteel en Wijchens Meer.

De tweede route wordt ontwikkeld als onderdeel van de buurttuin aan de Buizerdstraat. Deze wandelroute verbindt de buurttuin met het terrein van Hof van de Elst en loopt deels door de wijk. Een bijzonder aspect van de route is de integratie van beweegtoestellen, die buurtbewoners en bezoekers aanmoedigen om actief te blijven en hier gebruik van te maken. Voor de ontwikkeling van de route wordt samengewerkt met verschillende partijen, waaronder woonlocatie Meander, de buurtvereniging, WijchenGezond, de buurtsportcoach, fysiotherapeuten, de beheerders van Hof van de Elst en de projectleider van de buurttuin. Momenteel wordt er gewerkt aan een schetsontwerp om de mogelijke routes in het project van de buurttuin te integreren. Zo wordt er gewerkt aan meer verbinding tussen de wijk, de buurttuin en de Hof van de Elst. De "vergeet-mij-niet-routes" zijn niet alleen bedoeld voor mensen met dementie, maar ook voor andere inwoners om wandelen te stimuleren.

Beide routes zijn onderdeel van het project 'Zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie' (subsidie ZonMw).

2. Erkenning als dementievriendelijke gemeente. Is de gemeente Wijchen op dit moment erkend als dementievriendelijke gemeente? Zo nee, welke stappen zijn er nodig om evenals de gemeente West Maas en Waal deze erkenning te verkrijgen?

De gemeente Wijchen is op dit moment niet erkend als dementievriendelijke gemeente. Hiervoor is nodig dat de gemeente op tenminste 4 thema's uit de Dementiescan op of boven het landelijke gemiddelde scoort. De lokale belangenbehartiger van Alzheimer Nederland is degene die de Dementiescan afneemt en meet of de gemeente aan de voorwaarden voldoet. Het bestuur van de regionale afdeling verleent goedkeuring en reikt het certificaat uit (geldt voor 4 jaar).

Het certificaat 'dementievriendelijk' is een middel om samen de koers te bepalen en om de onderlinge samenwerking te versterken. Omdat de koers helder is, de samenwerking naar tevredenheid is en we samen goede resultaten behalen, ligt de focus op samen het verschil te maken voor mensen met dementie i.p.v. het behalen van het certificaat 'dementievriendelijk'.

De gemeente Wijchen vindt het belangrijk dat mensen met dementie zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en mee kunnen doen. De Kerngroep Dementie (met o.a. afgevaardigden vanuit zorgorganisaties, Alzheimer Nederland, gemeente) houdt zich bezig met het dementievriendelijk maken van de gemeente. In 2022 is een werkgroep 'Dementievriendelijk Alverna gestart'. Deze werkgroep heeft concrete activiteiten zoals het maandelijkse Mantelzorgcafé georganiseerd. De werkgroep is nu onderdeel van de Kerngroep Dementie.

3. Subsidie van ZonMW: De gemeente Wijchen heeft subsidie ontvangen van ZonMW. Kunt u een update geven over de voortgang van de projecten die met deze subsidie worden gefinancierd?

Het project Zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie is verdeeld in drie speerpunten. Per speerpunt geven wij aan wat er toe nu toe gedaan is. De uitgebreide toelichting over de bereikte resultaten vindt u in de bijlage.

Speerpunt 1 Doorontwikkelen aanbod

Doel: aanbod beter afstemmen op de bestaande activiteiten en hobby's van mensen. Dit doen wij door maatwerkvoorzieningen verder te ontwikkelen, uit te breiden en te innoveren, in samenwerking met (in)formele lokale initiatieven.

Wat is er bereikt?

1. Oprichting klankbordgroep
2. Verdere inventarisatie van wensen en behoeften
3. Onderzoek door studenten van de HAN
4. Presentatie aan wijkverenigingen
5. Start van BreinBoksen
6. Prikkelarme bioscoop
7. Opleiding buurtsportcoach.
8. Communicatiecampagne
9. Ontwikkeling van 2 vergeet-mij-niet-routes
10. Alzheimer cafés
11. Muziekband
12. Webpagina's over dementie op gemeentelijke website
13. Flyer voor winkeliers
14. Promotie DUO-fiets
15. Inlooppunt voor vragen over dementie

Speerpunt 2 Aanbod migratieachtergrond

Het doel van dit speerpunt is het ontwikkelen van een passend aanbod aan dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie met een migratieachtergrond. De focus ligt op mensen met een Arabische achtergrond. In Wijchen is het lastig gebleken om de doelgroep te bereiken. In het voorjaar van 2025 vindt er een voorlichtingsbijeenkomst plaats in de Moskee in Druten, waar inwoners met een migratie achtergrond uit de gemeente Wijchen ook welkom zijn.

Speerpunt 3 Ontlasten mantelzorger

Het doel is om het aanbod om mantelzorgers te ondersteunen beter onder de aandacht te brengen en hen praktische handvatten te bieden voor het omgaan met mensen met dementie in de thuissituatie, zodat zij deze zorg langer kunnen volhouden.

Wat is er bereikt?

1. Betere ondersteuning door komst Consulent Mantelzorg in sociaal team
2. Betere ondersteuning door samenwerking
3. Betere ondersteuning door een beter aanbod
4. Betere ondersteuning door bewustwording en inzetten ervaringsdeskundigheid

4. In hoeverre draagt deze subsidie bij aan het realiseren van een dementievriendelijke gemeente?

Ons project richt zich op het ontwikkelen en aanbieden van activiteiten die de kwaliteit van leven van mensen met dementie verbeteren. Het doel is om betekenisvolle bezigheden te bieden die zowel mentaal als sociaal stimulerend zijn, met als resultaat het behoud van zelfstandigheid en het bevorderen van sociale interactie. Zo blijft de regie over het leven zoveel mogelijk in eigen handen. Het project heeft niet als doel om als 'dementievriendelijke gemeente' erkend te worden. Dat vraagt om een andere inzet en is op dit moment niet onze prioriteit.

5. Samenwerking en betrokkenheid. Hoe wordt er samengewerkt met lokale organisaties, zorginstellingen en vrijwilligers om de doelstellingen van de inclusie-agenda te bereiken? Op welke manier worden inwoners van Wijchen betrokken bij de initiatieven om de gemeente dementievriendelijker te maken?

Via de kerngroep Dementie en het netwerk Mantelzorg wordt gewerkt aan een sterkere dementievriendelijke samenleving. Hierin is vertegenwoordiging aanwezig van professionals vanuit o.a. de ZZG zorggroep, Odensehuis, Bij Ons, Interzorg, belangenbehartiger Alzheimer Nederland. Ook zijn er inwoners/ vrijwilligers vertegenwoordigd (Via Dementievriendelijk Alverna, Netwerk Mantelzorg). Zoals eerder vermeld hebben we een klankbordgroep opgericht van mensen met dementie en mantelzorgers om nieuwe ideeën aan voor te leggen. Hierdoor worden inwoners betrokken. Via de Wegwijs publiceren we regelmatig artikelen over Dementie en Mantelzorg.

Bijlage 1

Speerpunten met uitleg over de resultaten

Speerpunt 1. Doorontwikkelen aanbod

Doel: aanbod beter afstemmen op de bestaande activiteiten en hobby's van mensen. Dit doen wij door maatwerkvoorzieningen verder te ontwikkelen, uit te breiden en te innoveren, in samenwerking met (in)formele lokale initiatieven.

Wat is er bereikt?

1. Oprichting klankbordgroep

Een klankbordgroep met zeven leden, waaronder drie personen met dementie en vier mantelzorgers, is opgericht. Vernieuwingen en activiteiten worden aan hen voorgelegd voor feedback.

2. Verdere inventarisatie van wensen en behoeften

Een breed veld is geraadpleegd via gesprekken met:

- a. Mensen met dementie en hun naasten/mantelzorgers
- b. Zorgtrajectbegeleiders Dementie
- c. Vrijwilligers en medewerkers van MeerVoormekaar
- d. Het Vakteam Ouderen (sociaal team)
- e. Begeleiders en coördinatoren van dagbestedingslocaties
- f. Fysio- en ergotherapeuten, praktijkondersteuners, wijkverpleegkundigen
- g. Dementie Adviesgroep Radboud
- h. Seniorenverenigingen, wijkverenigingen, sportverenigingen

3. Onderzoek door studenten van de HAN

Vier studenten onderzochten wat verenigingen en organisaties nodig hebben om zelfstandig dementievriendelijker te worden.

4. Presentatie aan wijkverenigingen

Een presentatie werd gegeven over hoe ontmoetingsplekken dementievriendelijk kunnen worden. Eén wijkcentrum wordt als pilot dementievriendelijk ingericht.

5. Start van BreinBoksen

Een groepsactiviteit waarbij mensen met dementie onder begeleiding in beweging komen via boksen (geïntegreerd in het aanbod van Blijf-Fit).

6. Prikkelarme bioscoop

Maandelijks worden films uit het verleden vertoond in een prikkelarme omgeving: maximaal 60% zaalbezetting, gedempt geluid en verlichting en ruimte voor ontmoeting voor en na de film, begeleid door vrijwilligers van Alzheimer NL

7. Opleiding buurtsportcoach

De buurtsportcoach is opgeleid (middels het concept Bewegen is Leven) in het activeren van mensen met dementie en traint coördinatoren, dagbestedingsbegeleiders en vrijwilligers van MeerVoormekaar hierin.

8. Communicatiecampagne

In het voorjaar van 2025 wordt een campagne gelanceerd om meer aandacht te genereren voor mensen met dementie, om op deze manier een dementievriendelijke samenleving te stimuleren.

9. Ontwikkeling van 2 vergeet-mij-niet-routes

Twee speciale wandelroutes worden ontworpen met oog voor toegankelijkheid en herkenningspunten.

10. Alzheimer cafés

Er is onderzocht hoe de Alzheimer cafés beter kunnen aansluiten op de wensen en behoeften van mensen met dementie en hun naasten. De invoering van de veranderingen vinden plaats in het voorjaar.

11. Muziekband

Er is een muziekband in oprichting voor- en door mensen met dementie.

12. Webpagina's over dementie op gemeentelijke website

Op de website van de gemeente Wijchen is vanaf februari 2025 informatie te vinden voor mensen met dementie en hun naasten.

13. Flyer voor winkeliers

In 2025 wordt er een flyer ontwikkeld voor winkeliers om meer dementievriendelijk te worden.

14. Inlooppunt voor vragen over dementie

Vanaf 2025 kan iedereen die vragen heeft over dementie deze (tijdens openingstijden) stellen bij de Odensehuis Wijchen.

15. Promotie DUO-fiets

Om het gebruik van de DUO fiets te stimuleren is de DUO- fiets middels diverse communicatiekanalen onder de aandacht gebracht.

Speerpunt 2 Aanbod migratieachtergrond

Het doel van dit speerpunt is het ontwikkelen van een passend aanbod aan dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie met een migratieachtergrond. De focus ligt op mensen met een Arabische achtergrond. Er hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden met Thuiszorgorganisatie ELELE en de multiculturele vrouwengroep in Druten. In Wijchen is het lastig gebleken om de doelgroep te bereiken. In het voorjaar van 2025 organiseren we een voorlichtingsbijeenkomst in de Moskee in Druten, ondersteund door flyers in de Turkse taal, om beter inzicht te krijgen in de wensen en behoeften van migranten ouderen. Inwoners met een migratieachtergrond uit de gemeente Wijchen zijn hier ook welkom.

Speerpunt 3 Ontlasten mantelzorger

Het doel is om het aanbod om mantelzorgers te ondersteunen beter onder de aandacht te brengen en hen praktische handvatten te bieden voor het omgaan met mensen met dementie in de thuissituatie, zodat zij deze zorg langer kunnen volhouden.

Wat is er bereikt?**1. Betere ondersteuning door komst Consulent Mantelzorg in sociaal team**

Uit onderzoek (2022) bleek dat mantelzorgers meer behoefte hebben aan ondersteuning, de Consulent Mantelzorg (pilot tot 31/12/2025) in het sociaal team draagt hieraan bij. De consulent is vraagbaak van andere consulenten op het gebied van mantelzorg. De Consulent begeleidt één op één mantelzorgers. Zo gaat zij op huisbezoek en kan zij indiceren. De consulent Mantelzorg is aanwezig bij het Alzheimer café en sluit zoveel mogelijk aan bij bijeenkomsten waar veel mantelzorgers aanwezig zijn. De consulent heeft de afgelopen tijd meerdere presentaties over mantelzorg gegeven bij seniorenverenigingen en aanbieders.

2. Betere ondersteuning door samenwerking

- Begin 2024 is het Netwerk Mantelzorg ontstaan. Dit netwerk bestaat uit ervaringsdeskundigen en professionals. Het netwerk houdt zich bezig met het verbeteren van de ondersteuning van mantelzorgers. Naast een lokaal netwerk,

wordt ook steeds meer in de regio samengewerkt. Zo is er contact met MVT (Mantelzorg Vrijwillige Thuishulp) Arnhem en Sterker (Nijmegen)

- Om de mantelzorger beter te ondersteunen, is er een A5- flyer ontwikkeld met contactgegevens van de Consulent mantelzorg en MeerVoormekaar. Ook is op deze flyer de QR-code van de webpagina's over mantelzorg opgenomen. De professional geeft deze flyer aan de zorgvrager/ mantelzorger.

3. Betere ondersteuning door een beter aanbod

- De praktische cursus 'Omgaan met dementie' voor mantelzorgers van mensen met dementie is goed bezocht en positief geëvalueerd.
- Mantelzorgers kunnen op het inloopspreekuur zonder afspraak terecht voor mantelzorgondersteuning.
- In het najaar 2024 zijn professionals (vanuit het Sociaal team, ZZG-zorggroep, Hospice e.d.) getraind om in 2025 zelfstandig 3 trainingen (sterker in mantelzorg, levend verlies, na het mantelzorgen) te geven aan mantelzorgers die bij hen bekend zijn. In 2025 zal de eerste training worden gegeven.
- Op de website van de gemeente Wijchen is sinds kort veel informatie over Mantelzorg te vinden.
- Logeerszorg is voor zorgvragers in de gemeente Wijchen uitgebreid met een nieuwe logeersadres in de gemeente Druten. Doordat de zorgvrager even ergens anders verblijft, kan de mantelzorger even op adem komen.
- Het Museum van Kasteel in Wijchen werkt aan het creëren van een 'prikkelarm aanbod', zodat mensen met dementie of NAH en hun mantelzorgers prikkelarm kunnen genieten van het museum. In 2023 heeft Het Museum in het Kasteel hier ervaring mee opgedaan door een programma te verzorgen voor de bewoners van Meerstaete.

4. Betere ondersteuning door bewustwording en inzetten ervaringsdeskundigheid

- Om meer mantelzorgers in beeld te krijgen, zijn er diverse acties uitgezet. Zo zijn er ervaringsverhalen van mantelzorgers gepubliceerd. Afgelopen zomer vond de fotowedstrijd 'Vertel uw verhaal' plaats. Via de Wegwijs en Social media werden mantelzorgers opgeroepen om hun zorgtaken in beeld te brengen. Op de Dag van de Mantelzorg (10 november) konden alle inwoners van de gemeente Wijchen de ingezonden foto's bewonderen. De druk bezochte foto tentoonstelling krijgt in 2025 een vervolg.
- Sinds 2024 bestaat er een Mantelzorgpanel dat bestaat uit ervaringsdeskundigen. Het Mantelzorgpanel bestaat uit (ex) mantelzorgers die vanuit hun ervaring meedenken met het verbeteren van toegang, communicatiemiddelen en het doorontwikkelen van een vraaggericht aanbod.